

Cultureel Relativisme

Cultureel Relativisme: Elke Waarheid is Plaatselijk

Cultureel relativisme is het standpunt dat alle morele of ethische systemen, die van cultuur tot cultuur verschillen, allemaal even geldig zijn en dat geen enkel van deze systemen "beter" is dan de andere. Dit is gebaseerd op het idee dat er uiteindelijk geen standaard is voor goed of kwaad en dat elke uitspraak over goed en fout dus een product van de samenleving is. Daarom is elke mening van een mens over moraliteit of ethiek onderworpen aan het culturele perspectief van elk mens. Dit betekent dat geen enkel moreel of ethisch systeem uiteindelijk als het "beste" of "slechtste" kan worden beschouwd, en dat geen enkele morele of ethische positie feitelijk als "goed" of "fout" kan worden bestempeld.

Cultureel relativisme is in de moderne wereld een wijd verspreid standpunt. Woorden als "pluralisme", "tolerantie" en "acceptatie" hebben nieuwe betekenissen gekregen terwijl de grenzen van "cultuur" zich hebben uitgebreid. De losse manier waarop onze moderne samenleving deze ideeën definieert heeft het mogelijk gemaakt dat bijna alles gerechtvaardigd kan worden op grond van "relativisme". De paraplu van het "relativisme" omvat een groot bereik van ideeën, die alle instabiliteit en onzekerheid hebben geïntroduceerd op gebieden die voorheen erg stabiel waren.

Wanneer je naar de rand van een klif loopt, dan krijg je een goed idee van het onderliggende terrein. Maar als je een stap te ver zet, zoals het cultureel relativisme doet, dan volgt een ramp.

Het is duidelijk dat perspectief belangrijk is voor ons begrip van geschiedenis, psychologie en politiek. Cultureel perspectief kan ons ook helpen te begrijpen waarom bepaalde daden door een bepaalde cultuur als goed of fout worden gezien. Een samenleving in de oudheid zou bijvoorbeeld het groen verven van je haar als een strafbaar feit kunnen hebben beschouwd. De meeste moderne samenlevingen daarentegen vinden dat weliswaar vreemd, maar niet verdrukkend. Maar toch kan een goed cultureel perspectief ons veel meer vertellen. Als we bijvoorbeeld zouden ontdekken dat groen haar een kenmerk van een prostitué zou zijn, dan zouden we begrijpen dat het eigenlijk helemaal niet om de haarkleur ging, maar dat de prostitutie feitelijk als "fout" werd gezien.

Maar, het probleem van de beweging van cultureel perspectief naar cultureel relativisme is de erosie van de rede die deze veroorzaakt. In plaats van gewoon te zeggen "we moeten de moraliteit van andere culturen zien te begrijpen", zegt het cultureel relativisme: "we kunnen geen uitspraken doen over de moraliteit van andere culturen", ongeacht de redenen voor hun daden. Er bestaat dan geen perspectief meer en het wordt dan letterlijk onmogelijk om te beweren dat enige handeling van een cultuur goed of fout is. Wanneer een strikt cultureel relativisme wordt aangehouden, dan is het niet mogelijk om te zeggen dat een menselijk offer "fout" is, of dat respect voor oudere mensen "goed" is. Deze zaken zijn immers producten van de cultuur. Hiermee stapt elke uitspraak over moraliteit van de klif af en stort zich in zinloze brabbeltaal.

Cultureel Relativisme: Absoluut Onmogelijk

De tegenstrijdigheid van het cultureel relativisme wordt onmiddellijk duidelijk. Een samenleving die het idee omarmt dat er uiteindelijk geen "goed" of "fout" bestaat verliest het vermogen om enige uitspraken over deze zaken te doen. De manier waarop onze samenleving is doordrongen van het relativisme, inclusief het cultureel relativisme, wordt aangetoond door de bizarre manieren waarop we met deze tegenstrijdigheid proberen om te gaan. "Tolerantie" is getransformeerd tot een onvoorwaardelijke steun voor en instemming met alle opinies en leefstijlen. Maar, mensen die er voor kiezen om "intolerant" te zijn worden niet gesteund; men zal het nooit met hen eens zijn. Tolerantie wordt zo zelf verheven tot een "uiteindelijk goed", wat tegenstrijdig is aan het hele idee van het relativisme. Op dezelfde manier vereisen gruwelijke misdaden als verkrachting en moord een moreel oordeel -- maar een strikt cultureel relativisme kan niet zeggen dat zulke dingen altijd fout zijn.

Relativisme in het algemeen valt al snel uit elkaar wanneer dit vanuit een puur logisch perspectief wordt bekeken. De basispremissie is dat "waarheid relatief is". Als elke uitspraak over waarheid geldig is, dan moet de uitspraak "sommige waarheden zijn absoluut" ook geldig zijn. De uitspraak "er zijn geen absolute

waarheden" is volgens het relativisme een nauwkeurige uitspraak -- maar deze vormt zelf een absolute waarheid. Deze zijn tegenstrijdig aan het concept van het relativisme, en dat betekent dat een absoluut relativisme zichzelf tegenspreekt en dus onmogelijk is.

Cultureel Relativisme: Aan Het Verbrokkelen

In de praktijk kan het cultureel relativisme de grenzen van de logica niet overwinnen, noch kan het moraliteitsbesef worden overschreven dat in de mensheid zit ingebakken. We weten instinctief dat sommige dingen fout zijn, en dus proberen cultureel relativisten hun filosofie zo af te stemmen dat zij in deze behoefte voorzien. De verkondiging dat sommige handelingen "meestal" fout of "meestal" goed zijn is eigenlijk niets anders dan het opstellen van de regels wanneer er een behoefte aan ontstaat. Wanneer gezegd wordt dat sommige morele waarden "beter" zijn, ook al zijn zij niet "de beste", dan impliceert dit nog steeds dat er uiteindelijk een maatstaf wordt gebruikt om die beoordeling te maken. Hoe kun je weten welke wolk zich op de grootste hoogte bevindt als je niet weet wat onder en boven is? Wanneer vastberaden beweerd wordt dat iets altijd fout is, dan is dat een afwijzing van het relativisme zelf. Het komt er op neer dat mensen die bij hoog en laag vasthouden aan het relativisme de logica overboord moeten gooien, omdat er geen ruimte is voor beide. Het is letterlijk onmogelijk dat iemand rationeel kan geloven dat er geen morele absolute waarden bestaan, of tenminste dat hij of zij dat geloof op een zinvolle manier in de praktijk kan brengen.

Omdat deze filosofie onzinnig is, moeten er enkele fundamentele absolute waarden bestaan wat betreft goed en fout, ongeacht de opinies die in een bepaalde samenleving overheersen. Omdat er meningsverschillen bestaan tussen verschillende culturen, kunnen we niet zonder meer aannemen dat deze waarheden door een bepaalde bevolkingsgroep werden ontwikkeld. De enige logische bron van deze concepten is feitelijk iets dat universeel is, of op zijn minst fundamenteel is, dan cultuur.